

Tjäder och vindkraft

Det internationella forskningsprojektet ”Capercaillie and Wind Energy” har studerat effekterna av vindkraftverk på tjäder i sex studieområden i Tyskland, Österrike och Sverige. I Sverige genomfördes projektet i Jädraås vindpark under en fyraårsperiod.

Vindkraftsanläggningar kan påverka skogshöns på olika sätt. De kan kollidera med vindkraftverkets torn och deras livsmiljö kan försämrats på grund av vindkraftverk och tillfartsvägar.

Det internationella femåriga forskningsprojektet *Capercaillie and Wind Energy* (Tjäder och vindkraft) har undersökt om vindkraftverk påverkar tjädern.

Projektet är ett samarbete mellan Tyskland, Österrike och Sverige (SLU).

I Tyskland och Österrike har studier genomförts före och efter etablering av en vindkraftpark. Den svenska delen av projektet var en fyraårig studie (2016–2020) under driftsfas i Jädraås vindpark i Gästrikland-Dalarna, samt i ett kontrollområde. Studien beskriver tjäderns rörelser och beteende relaterat till vindkraft, årlig reproduktion och förekomst av rovdjur, främst räv. Forskarna har samlat in data på tjäderns resursval, biotopval, rörelsemönster, reproduktionsframgång, predationsrisk och fysiologisk stress.

Resultaten visar inga signifikanta skillnader i tjädertäthet mellan områden med vindkraftverk och kontrollområden, och inte heller mellan före – efter etablering av vindkraft. Inom vindkraftsparker

FORSKNINGSRAPPORT

Tjäder och vindkraft

minskade dock tjädernas användning av områden närmare än 650– 865 meter från vindkraftverken.

Under spelsäsongen och sommarsäsongen minskade tjädernas användning av vindkraftområdet. Utöver avståndet till vindkraftverk studerade forskarna även effekter av skuggor, ljudnivå, täthet av vindkraftverk, antal synliga vindkraftverk och avstånd till tillfartsvägar. Vilken faktor som var viktigast går inte att urskilja.

I studien i Jädraås hittades aktiva tjäderspelplatser inom vindkraftsparken. Det går inte att dra långsiktiga slutsatser av det fyndet, eftersom det inte finns data från perioden innan vindkraftsparken uppfördes.

Forskarna fann inga effekter av vindkraftsverk på tjäder när det gäller fysiologisk stress, reproduktionsframgång eller risk för att dödas av rovdjur. Det går dock inte att dra slutsatser på populationsnivå, eftersom effekterna också beror också på tjädernas regionala och nationella status. Hur det omgivande landskapet ser ut, har också betydelse. Finns det gott om lämpliga livsmiljöer utanför anläggningsområdet är det mindre troligt att tätheten av tjäder i hela landskapet kommer påverkas av vindkraftsetableringen. Om däremot vindkraftverk anläggs i de få områden med lämpliga livsmiljöer för tjäder som finns i landskapet (på grund av topografi eller skogsbruk) är det troligare att tätheten av tjäder i hela landskapet påverkas.

Rekommendationer

Forskarna föreslår ett avstånd på 865 m till tjädernas spelplatser och livsmiljöer under sommartid, för att minimera negativa effekter av vindkraftverk och tillfartsvägar.

Effekter som måste beaktas vid etablering av vindkraft i områden som är relevanta för tjäder:

- risk för kollisioner,
- försämrad livsmiljö i närheten av vindkraftverk,
- försämrad livsmiljö genom åtföljande infrastruktur

Om tjäder

Till skillnad från i Tyskland och Österrike, har tjädern i Sverige god bevarandestatus. Tjädern är ett jaktbart vilt och årligen skjuts ungefär 20 000 tjädrar i Sverige. Den förekommer i större skogsområden över hela landet upp till fjällens björkregion. Över 90 procent av populationen finns från Värmland, Dalarna och Gästrikland och norrut. Tjäderstammarna i de delarna av landet är starkare än de i Götaland och Svealand.

OM VINDVAL

Vindval är ett forskningsprogram om vindkraftens påverkan på människor, natur och miljö. Programmet är ett samarbete mellan Energimyndigheten och Naturvårdsverket. Läs mer på www.naturvardsverket.se/vindval

OM PROJEKTET

Projektledare

Projektledare, Sverige:
Henrik André, SLU.

Deltagande forskare

Julia Taubmann, Universitetet i Freiburg, Wildlife Ecology and Management och FVA-Wildlife Institute, Forest Research Institute of Baden-Württemberg, Tyskland,
Joy Coppes, FVA-Wildlife Institute, Forest Research Institute of Baden-Württemberg, Tyskland.

Rapport

Tjäder och vindkraft Rapport 6976/2021
Capercaillie and Wind Energy 6977/2021

Länkar till rapporterna

<https://www.naturvardsverket.se/978-91-620-6976-6>

<https://www.naturvardsverket.se/978-91-620-6977-3>

Foto: Julia Taubmann

Forskarnas rapport, liksom denna sammanfattning, uttrycker nödvändigtvis inte Naturvårdsverkets ställningstagande. Författarna svarar själv för innehållet och anges vid referens till forskningen.